

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 7 MEI
2004 TOT OPRICHTING VAN HET PUBLIEKRECHTELIJK VORMGEGEVEN
EXTERN VERZELFSTANDIGD AGENTSCHAP "VLAAMSE DIENST VOOR
ARBEIDSBEMIDDELING EN BEROEPSOPLEIDING", WAT BETREFT DE
CONTROLE VAN DE BESCHIKBAARHEID VAN DE VERPLICHT
INGESCHREVEN WERKZOEKENDEN, DE SANCTIONERING EN HET
VERWEER**

Samenvatting

Voorliggend ontwerp wijzigt de bepaling over de procedure die wordt gevolgd in kader van de controle op de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt van verplicht ingeschreven werkzoekenden. De expliciete verwijzing naar het verhoor wordt geschrapt en vervangen door een meer algemene verwijzing naar het recht op verweer. Dit om toe te laten dat de verweerprocedure in praktijk wordt herwerkt en om duidelijk te maken dat de werkzoekende meerdere mogelijkheden heeft om zijn verweer te voeren.

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. ALGEMENE TOELICHTING****A. Situering**

Om uitvoering te geven aan de afspraken gemaakt in het "actieplan aanklappende aanpak van werkzoekenden", zoals voorgesteld op de Vlaamse Regering van 14 februari 2025, wordt met deze wijziging aan VDAB de mogelijkheid gegeven om de werkzoekende niet meer standaard uit te nodigen voor een verhoor, maar die keuze aan de werkzoekende te laten.

B. Inhoud**Probleemstelling en omgevingsanalyse**

Uit opvolging sinds de opstart van de Controledienst van VDAB in 2015 is gebleken dat maar weinig werkzoekenden aanwezig zijn op het verhoor dat standaard voor elk dossier wordt ingepland. Op vandaag bedraagt de aanwezigheidsgraad op verhoren zo'n 21%.

De huidige tekst laat bovendien uitschijnen alsof een verhoor het enige verweermiddel is waarover de werkzoekende beschikt. Dit is echter niet het geval. De werkzoekende kan er ook voor kiezen om een schriftelijk verweer in te dienen of helemaal geen verweer te voeren. Er is namelijk een mogelijkheid tot verweer, geen verplichting.

Hoewel bij de overdracht van de controlebevoegdheid naar de gewesten door het federale niveau werd gevraagd om hen op de hoogte te brengen van rechtszaken tegen beslissingen van de Controledienst (dit om de rechten van RVA te vrijwaren en hen in staat te stellen tussen te komen in procedures wanneer zij dit noodzakelijk achten), is RVA sinds 2015 nooit spontaan tussengekomen. Die bepaling is op vandaag dus dode letter.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Gezien de beperkte aanwezigheid op verhoor is het, in kader van een goed gebruik van personeel en middelen, niet langer te verantwoorden dat elke werkzoekende sowieso, standaard, een uitnodiging voor verhoor krijgt. Door het schrappen van de expliciete verwijzing naar het verhoor, wordt de mogelijkheid gegeven om deze procedure te hertekenen en de verweerprocedure dus efficiënter te gaan organiseren zodat overbodige uitnodigingen voor verhoor worden vermeden. De verdere uitwerking hiervan wordt op een later moment geregeld bij besluit van de Vlaamse Regering.

Door niet langer expliciet naar het verhoor, maar wel naar het recht van de werkzoekende om zich te verdedigen te verwijzen wordt bovendien duidelijk gemaakt dat de werkzoekende een recht heeft om zich te verweren, geen verplichting en dat er ook andere mogelijkheden dan een verhoor zijn om dit verweer te voeren, bijvoorbeeld via een schriftelijk verweer.

Het schrappen van de verplichte kennisgeving van beroepsprocedures aan RVA, komt voort uit hun mededeling dat deze meldingen in praktijk geen meerwaarde bieden. Het oorspronkelijke doel hiervan was RVA in staat te stellen tussen te komen in rechtszaken tegen beslissingen van de Controledienst van VDAB wanneer de belangen van RVA in het gedrang kwamen, maar zij zijn sinds 2015 nooit spontaan tussengekomen. De regelgeving wordt met deze wijziging dus afgestemd op de praktijk. Als een beslissing van VDAB door een arbeidsrechtbank wordt vernietigd of hervormd zal VDAB ook in de toekomst nog steeds een signaal naar RVA sturen zodat die laatste het nodige kan doen in het kader van de uitvoering van die gewijzigde beslissing.

Impactanalyse

Dit decreet heeft geen impact op specifieke doelgroepen of grondrechten.

Wat betreft de eventuele impact op jongeren kan het volgende worden gezegd. Een uitgebreide JoKER is voor dit decreet niet relevant gezien de impact op jonge verplicht ingeschreven werkzoekenden beperkt is. Voor hen zal namelijk dezelfde wijziging plaatsvinden als voor elke andere verplicht ingeschreven werkzoekende van wie het dossier aan de Controledienst van VDAB wordt bezorgd. Het was niet aangewezen om specifiek voor hen een andere procedure te voorzien. Dit zou namelijk leiden tot een toegenomen complexiteit voor de medewerkers van de Controledienst, die dan twee verschillende processen zouden moeten volgen, afhankelijk van de leeftijd van de betrokken werkzoekende. Dat zou ingaan tegen de doelstelling van deze wijziging. Daarnaast zien we dat ook bij jonge verplicht ingeschreven werkzoekenden de aanwezigheid op de ingeplande verhoren erg laag ligt, ook in het licht van een beter gebruik van personeel en middelen is een aangepaste procedure voor hen dus niet verantwoordbaar. Bovendien worden de jongeren ook niet geraakt in hun recht op verweer. Ook voor hen zal, net zoals op vandaag, de mogelijkheid bestaan om een verweer te voeren en zullen zij de keuze hebben op welke manier ze dit willen doen. Bovendien heeft deze wijziging natuurlijk ook enkel impact op die jonge verplicht ingeschreven werkzoekenden wiens dossier werd overgemaakt aan de Controledienst. Het is dus zeker niet zo dat alle jonge verplicht ingeschreven werkzoekenden door deze wijziging worden getroffen.

Dit decreet heeft geen financiële impact.

Implementatie

Om de wijzigingen in kader van de hertekening van de verweerprocedure volledig door te voeren is een bijkomende wijziging nodig aan het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding. Om ervoor te zorgen dat decreet en uitvoeringsbesluit op elkaar afgestemd blijven, wordt de inwerkingtreding van dit decreet dan ook gekoppeld aan de inwerkingtreding van dat besluit van de Vlaamse Regering. Dit decreet zal dus in werking treden op een datum bepaald door de Vlaamse Regering. Mocht dit niet gebeuren dreigen de rechten van de werkzoekende in het gedrang te komen, door een mogelijke onduidelijkheid over welke procedure precies van toepassing zou zijn op hun dossiers.

C. Totstandkomingsprocedure

- De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies verleend op 13 juni 2025;
- De tekst werd aangepast aan het wetgevingstechnisch- en taaladvies nr. 2025/22 van 20 mei 2025;
- De SERV heeft advies gegeven op 28 juli 2025;

De Vlaamse sociale partners raakten het binnen de SERV niet eens over de wijzigingen die met dit ontwerp worden aangebracht. Er werd dan ook een verdeeld advies afgeleverd. Hieronder worden de standpunten van de verschillende banken kort weergegeven, waar het om bedenkingen rond voorliggend ontwerp gaat.

De werknemersorganisaties gaven aan dat de rechten van de werkzoekenden ten allen tijde moeten worden gevrijwaard en dat de mogelijkheid tot een fysiek verhoor behouden moet blijven naast de andere verweermogelijkheden. Tot slot vragen de werknemersorganisaties zich af of Vlaanderen wel bevoegd is om een wijziging door te voeren waarbij RVA niet langer wordt geïnformeerd over een beroep tegen een sanctiebeslissing.

De werkgeversorganisaties van hun kant gaven een positief advies over het voorliggend ontwerp, aangezien dit meer mogelijkheden opent voor VDAB en de werkzoekende.

Dit verdeeld advies gaf geen aanleiding tot aanpassingen aan dit ontwerp. Enerzijds omdat de rechten van de werkzoekende weldegelijk gevrijwaard blijven. Het is namelijk zo dat, in tegenstelling tot wat de werknemersorganisaties lijken te laten uitschijnen, er nog steeds in alle gevallen de mogelijkheid zal zijn om een fysiek verhoor te laten doorgaan. Daaraan verandert ten opzichte van de huidige werking niets, het verschil is dat de werkzoekende die voorkeur in de toekomst zelf zal moeten aangeven, daar waar dit fysiek verhoor op vandaag standaard wordt ingepland. Daarnaast zal de werkzoekende ook nog steeds de mogelijkheid hebben om zich te laten bijstaan of vertegenwoordigen of om een schriftelijk verweer in te dienen.

Daarnaast is er in dit dossier, zoals blijkt uit het advies van de Raad van State, geen sprake van enig belangenconflict en mag Vlaanderen de mededeling aan RVA dat beroep werd ingesteld tegen een sanctiebeslissing weldegelijk schrappen. Helemaal nu die schrapping er komt op vraag van RVA zelf.

- De VTC heeft advies 2025/044 gegeven op 9 september 2025;

Het advies van de VTC gaf geen aanleiding tot aanpassingen aan dit ontwerp.

De verwerking van persoonsgegevens waartoe de verweerprocedure bij de controledienst van VDAB aanleiding geeft, heeft weldegelijk een afdoende rechtsgrond in artikel 6 AVG, meer bepaald in de punten c) en e). Naar aanleiding van de Zesde Staatshervorming zijn de gewesten namelijk bevoegd geworden voor "de beslissings- en uitvoeringsbevoegdheid om de actieve en passieve beschikbaarheid van de werklozen te controleren en het opleggen van sancties dienaangaande". In Vlaanderen werd die taak toegewezen aan VDAB, zoals opgenomen in art. 4, 3° en art. 5, §1/1, 7°, a) van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding". Daarnaast oefent VDAB hiermee een taak uit van algemeen belang, zij speelt op die manier namelijk een onmisbare rol in de bescherming van ons sociaal zekerheidsstelsel en voert via haar controleopdracht een taak uit van openbaar gezag nu dergelijke controleopdracht niet aan een private speler toebehoort, maar door de overheid dient te worden opgenomen.

De VTC geeft in haar advies aan dat de doeleinden van de verwerking binnen dit ontwerp welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn. Daarnaast is de VTC ook van oordeel dat is voldaan aan het principe van minimale gegevensverwerking. Het ontwerp moet ook niet verder aangevuld worden in het licht van duidelijkheid over de rechten van de betrokkenen en de transparantie daarrond nu de werkzoekende duidelijk wordt ingelicht op het moment dat zijn dossier wordt doorgegeven aan de controledienst en hij een kopie ontvangt van het dossier dat werd doorgegeven. Ook van een eventueel PV van verhoor ontvangt de werkzoekende een kopie.

Verder kan rond het besluit van de VTC het volgende worden opgemerkt:

- Het is afdoende duidelijk dat er een rechtsgrond is voor de verwerking van persoonsgegevens op basis van art. 6, c) en e) van de AVG.
- Het is afdoende duidelijk dat VDAB verwerkingsverantwoordelijke is, dat is op vandaag ook al zo en dit ontwerp brengt op dat gebied geen wijzigingen aan, waardoor een expliciete opname in het ontwerp niet noodzakelijk is.
- Wat betreft de bewaartermijnen beoogt dit ontwerp geen wijzigingen aan de huidige procedures waardoor een verduidelijking niet noodzakelijk is.
- De toegang tot persoonsgegevens in kader van een procedure voor de controledienst is sowieso beperkt tot de personeelsleden van de controledienst waardoor er afdoende beperking is tot die medewerkers die effectief toegang moeten hebben. De controledienst werkt namelijk in een apart IT-systeem waar enkel personeelsleden van de controledienst toegang toe hebben.
- De Raad van Bestuur van VDAB heeft advies gegeven op 10 september 2025;

Het advies van de Raad van Bestuur van VDAB gaf geen aanleiding tot aanpassingen aan dit ontwerp.

De Raad van Bestuur van VDAB gaf op de zitting van 10 september 2025 een gunstig advies met opmerkingen over dit ontwerp. Zij gaf mee dat sanctionering nooit een doel op zich mag zijn, maar dat de hoofdtaak van VDAB blijft om werkzoekenden te bemiddelen naar werk en dat het recht op verweer van de werkzoekende steeds gewaarborgd moet blijven. De Raad van Bestuur geeft ook aan dat zal moeten worden nagedacht over de rol van het sanctioneringsbeleid van VDAB binnen de context van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd.

Zoals al aangehaald naar aanleiding van het SERV advies, blijft het recht op verweer steeds gewaarborgd, ook binnen de nieuwe procedure. De rechten van de werkzoekende worden op geen enkele manier ingeperkt.

De Raad van Bestuur kan worden bijgetreden in haar bedenking dat controle- en sanctioneringsprocedures het sluitstuk zijn van een consequente bemiddeling, maar nooit een doel op zich zijn. Ook binnen het kader van de beperking van de werkloosheid in de tijd blijft er nood aan een consequent bemiddelings- en activeringsproces waarvan controle en sanctionering het sluitstuk zijn voor die werkzoekenden die hun verplichtingen niet nakomen. Die verplichtingen, in casu de verplichting tot beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, blijven onverminderd bestaan in de nieuwe realiteit en zullen net zoals vroeger worden opgevolgd. Wie echter niet doet wat van hem of haar mag worden verwacht, moet hier ook op worden gewezen en waar nodig de gevolgen dragen.

- De Raad van State heeft advies 78.255/16 gegeven op 27 oktober 2025, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Het advies van de Raad van State gaf geen aanleiding tot aanpassingen aan dit ontwerp.

De Raad van State haalde in haar advies geen inhoudelijke opmerkingen aan bij de tekst. Enkel in kader van de te volgen vormvereisten rond de schrapping van de mededeling aan RVA dat een beroep werd ingesteld tegen een sanctiebeslissing van VDAB werd een opmerking gemaakt. Naar aanleiding van een vraag hierover aan de Raad van State werd meegegeven dat die schrapping werd opgenomen op aangeven en vraag van RVA. Volgens de Raad van State volstaat het echter niet dat er overleg is geweest tussen de betrokken overheidsinstellingen, maar moet dit overleg gebeuren door de betrokken regeringen of door hen aangewezen leden, in het Overlegcomité of de bevoegde interministeriële conferentie. Daarnaast merkt de Raad van State op dat bij dergelijk overleg zal moeten worden beoordeeld of de opheffing van die kennisgeving de uitoefening van de federale bevoegdheden niet overdreven bemoeilijkt.

Hierbij dient erop te worden gewezen dat die melding al jaren niet meer gebeurt, net omdat de federale overheid, bij monde van RVA al in het eerste jaar van de overname van de controle- en sanctioneringsbevoegdheid door VDAB heeft laten weten dat die melding voor hen geen nut heeft. RVA gaf daarbij aan dat zij eigenlijk geen belang hebben bij de afhandeling van de beroepen tegen sanctiebeslissingen van VDAB en dat het voldoende is dat zij worden geïnformeerd mocht de beslissing van VDAB worden vernietigd of hervormd, zodat zij de uitbetaling van de WZ kunnen aanpassen. Die laatste melding gebeurt via een automatische gegevensstroom zodra het vonnis van de arbeidsrechtbank is verwerkt in het systeem van de controledienst van VDAB en dat blijft ook naar aanleiding van voorliggend ontwerp onveranderd behouden. Die 10-jarige praktijk heeft nog nooit aanleiding gegeven tot problemen en toont ook aan dat die initiële kennisgeving dat een beroep werd ingesteld geen enkele meerwaarde heeft, maar louter een administratieve last is. In kader van administratieve vereenvoudiging is de schrapping dus de logica zelve.

De bedenking van de Raad van State, hoewel an sich correct, getuigt van een juridisch formalisme dat los staat van de dagelijkse werking van de betrokken overheidsdiensten. Het is niet dat de schrapping van die melding van een beroepsdossier voortkomt uit een eenzijdige handeling van Vlaamse kant, nee het is net de RVA die gevraagd heeft om dit niet langer te doen. Zij geeft

daarbij dus zelf meteen aan dat de schrapping van die kennisgeving geen belemmering is voor de goede uitvoering van haar taken. Ook de werkzoekende zal geen enkel nadeel ondervinden aan het schrappen van die info-uitwisseling, zeker nu bij een hervorming van de beslissing van VDAB de melding aan RVA wel behouden blijft.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Voorliggend ontwerp regelt enkel een gewestaangelegenheid, namelijk de procedure die van toepassing is bij de controle op de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt van verplicht ingeschreven werkzoekenden.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

De wijzigingen aan dit artikel zijn noodzakelijk om de decreetstekst, die werd opgemaakt naar aanleiding van de overname van de controlebevoegdheid op het werkzoekgedrag in 2015, verder in lijn te brengen met de bepalingen in de werkloosheidsreglementering. De huidige tekst laat uitschijnen alsof een verhoor het enige verweermiddel is waarover de werkzoekende beschikt. Dit is echter niet het geval. De werkzoekende kan er ook voor kiezen om een schriftelijk verweer in te dienen of helemaal geen verweer te voeren. Er is namelijk een mogelijkheid tot verweer, geen verplichting. Daarom verwijzen we, met deze wijziging, niet langer expliciet naar het verhoor, maar wel naar de rechten van de verdediging.

Ook het schrappen van de kennisgeving van beroepsprocedures aan RVA heeft als doel de decreetstekst te laten aansluiten bij de praktijk.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR